

kább fogja tehát ezen helyzetünket szövet-ségesünk méltányolni.

Az olasz királyságnak Európa programjához való csatlakozása mementóként hangzik át a Balkánra; ez a mementó még él s életét békességben akarja élvezni.

## Ipari nevelés.

— A szegedi nagygyűlés tanuságai. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi, országos iparos kongresszus már lezajlott, a küldöttek elutaztak. Hisszük, hogy tapasztalatokkal gazdagabban. Az bizonyos, hogy szinte üdítőleg hatott ránk most, — amidőn kizárólag csak politikai érdekcsoportok torzsal-kodásai és háborus hírek kötik le a közfi-gyelmet, — valami újat, hozzánk közelebb álló reális dolgot hallanunk. És megelégedés-sel látjuk, hogy a szegedi nagygyűlésen tár-gyalásra került az iparosság több nagy kér-dése.

A magyar ipar helyzete, tekintettel a közgazdasági viszonyokra, — ime, ez a kér-dés az, amely nemcsak az iparosokat érde-ki, hanem minden közgazdászt, kereskedőt, sőt a nagy közönséget is. Hiszen mindenki tudhatja már, hogy a népek gazdasági fejlő-désének folyamán bebizonyult, hogy az ipari termelés magasabb fokú kultúrténykedés a mezőgazdasági termelésnél. Az óriási eltérés mechanikus és organikus produkció kö-zött eltörölte az idők folyamán a mezőgaz-daság tulsúlyát, a naturális gazdaságot és a feudális társadalmat és létre hozta a mindent uraló kapitalizmust, a vidék urává tette a vá-rost, a nyugati társadalom első polgárává a gyáriparost.

Mi: a magyar társadalom és a magyar gazdaság, még nem értük el a fejlődésnek ezt a fokát; nálunk még mérkőznek az erők, az ország még tulnyomóan agrár jellegű és a magyar társadalom még nem ismerte el a gyáriparost. Az igazi magyar még mindig a vidéki mezőgazda és nem a városi iparos pol-

gár. A magyar közönség még nem ismeri az ipart és az iparost és bizalmatlanul huzódo-zik az ismeretlentől. Pedig az ipart, szint-ugy, mint az őstermelést, nagy erők, ugy-szólván természeti törvények alapján moz-gatják. A munkának, mint termelő erőnek szintén meg vannak a maga törvényei, ame-lyek alapján megváltozhatatlan rendszeres-séggel s pragmatikával következnek be egyes kialakulások és körülmények. Az ipar tehát nem egy bizonytalan kockáztatás és muló va-lami, hanem egy természetes csirából racio-nálisan fejlődött fenomén, amely a polgári társadalom által a munka törvényei alapján létezik és működik. Számos jel bizonyítja, hogy a magyar ipar életképes lesz, dacára annak, hogy a jelenlegi körülmények még ellene esküdtek. Ismerje föl az ország az ipar fontosságát, tekintettel a nemzet jövőjére, üzzünk közjogi politika helyett gazdasági po-litikát és elkövetkezik az iparos, egészséges Magyarország kora.

Országunk gazdasági helyzetét ha viz-sgáljuk, rámutathatunk rögtön azokra a su-lyos bajokra, amelyek nálunk az *egyoldalú* mezőgazdasági termelés és az ipar hiánya folytán előállottak. Az ország szinte kizáró-lagos foglalkozása a szemtermelés; a husz milliónyi lakosság fokozott fogyasztási igé-nyei következtében azonban a termelt meny-nység legnagyobb része az országban fogy el, gabona kivitelünk nincs, iparunk fejletlen és nem fedi az ország szükségletét: az or-szág tetemesen többet konsumál, mint a mennyit produkál és a gazdasági értékek ilyen visszás eltolódása eredményezi, hogy nemcsak a kereskedelmi mérlegünk, amely behozatalt és kivitelt szembesíti, — hanem a fizetési mérlegünk — amely az összes áru-és hitelforgalmunkat számolja el — is pasz-szív évente 434 millió koronával. A nemzeti vagyon ezen állandó horribilis csökkenése pusztulásba vezeti az országot, amely elől csak egy menekvés van és ez: *a termelés fokozása, kiszélesítése, az eddig kizáróla-gos őstermelés iparral való párosítása.*

A Szegeden lezajlott országos nagygyű-lés propagatív jellegű is volt, egyedüli célja pedig — de ez igazán nagy — *az ipari ön-tudat fejlesztése.* Nevelnünk kell a tömeget és teriesztenünk az industrializmus tanait. Meg kell ismertetnünk országunkat az előrehala-dott nyugati országok kulturprogramjával, amelyek az ipar által jutottak el a ma elög-lalt magas pontra.

Szerezzük meg a jövőre hivatott gyár-iparnak a társadalmi elismerést és a politikai befolyásoló erőt, *hogy a jövő magyar tör-vényhozás ne a közjogi, hanem a gazdasági politikát szolgálhassa.* Egyengessük az útját a jövő iparos Magyarországnak, mert tapasztaljuk, hogy a huszadik században Európa szívében egyedül szemtermelésből és kíván-dorlásból megélni nem lehet.

## Rossz termés Szeged környékén.

— Panaszok az ország minden részéből. —

(Saját tudósítónktól.) Országszerte kes-e-ri családost okozott az idei szüret. A kedve-zőtlen időjárás, főleg a sok esőzés egyes he-lyeken *teljesen elpusztította* a szőlőtermést, *Szeged környékén pedig* mérhetetlen károkat okozott a termelőknek. Királyhalmán s Szaty-mazon, ahol évente óriási mennyiségű nagy-szerű minőségű homoki szőlő terem, az idén üresen állanak a tőkék és csak itt-ott látható egy-egy nagyobb szőlőfürt. Az ország más részeiből is a legsivárabb eredmények híre érkezik a most folyó szüretről. *Ruszt és Ta-polca* leghiresebb bortermő vidékén, ahonnan ezelőtt a világ minden részébe exportálták a kitűnő minőségű borokat, idén a legszomo-rubb állapot uralkodik. Az a kevés, ami ter-mett, még a helybeli fogyasztást sem elégíti ki. Minősége pedig összehasonlíthatatlanul gyöngébb az elmúlt években termelt borok-nál. Hasonló különben a helyzet mindenfelé.

*Nagyszalontán* tegnap kezdődött a hiva-talos szüret, *de termés egyáltalán nincs.* A kedvezőtlen szüreti eredményeket egyébként teljesen megvilágítják az alábbi nyilatkoza-tok, amelyeket a *Délmagyarország*, nemcsak

átrezdültek a szívéen és kegyetlen önsanyar-gatással ujjongott megfigyeléseim:

— A festő lelke . . . a muzsikusz éne-  
kel . . .

Egy nagy üvegházban lakott, szegény emberek palotájában, melyben minél keve-sebb a téglá és minél több az ablak. Egy hol-das éjszaka Bork hazafelé ment. Delejes sá-padtság ült a világ fölött és bizonyos, hogy a baiban levő emberek a szívüket nézegették a sugaras világításban, nászban találkozták a szerelmi sóhaj, méla tragédiákba hajolt át a busongás. Bork ballagott hazafelé és forgat-ta fejében a terveket, az írástémákat, melyek halkan, de intenzíven beleringatták a han-gulatba. Meleg nyári szél ingatta körülötte a hársfákat és ami fűszer volt a lombos fák koronái között, belesodorta a levegőbe. Bork födellen fővel bandukolt és közeledett a la-kása felé, itt hirtelen megállt, megrémült és fölkiáltott:

— Jaj, itt vag . . .

Az üvegház elébe állott. A bérpalota for-mái a fakó világosságban megtompultak, az egész monstrum kikerekedett, rámeredt Bork-ra, mint egy rengeteg fej és a sápadt portré sok sárga szemével fölkiáltott a holdba. Bork megrázkódott és a pihenő örvény új hullámba indult agyvelejében. Bann a szo-bájában megállott, nem tudott az íróasztalig menni, ledült egy székre és megindult lelké-ben, teljes zajlással a kísértetjárás. Az üveg-ház muzsikált. A nyári szél megfújta az égbe ágaskodó falakat és tompa, fojtott dalok röp-

ködtek az ablakok körül. A szellő nekizudult a millió éneknek, összebogozta valamennyit és körülhullámoztatta velük a házat, mely zengett, dalolt a megrémült Bork körül. Az énekek sokasodtak, külön röpködtek, bebújtak az ablakrákákba, az ajtóhasadékbba, kereszt-ül-fürtak magukat a mennyezeten és sipol-tak, furulyáztak, keresztülbugtak a kulcslyu-kon is. Bork rettegett és ijesztő gondolatok-kal mardosta önmagát:

— Jönnek a dalok értem, amiket elhagy-tam . . . ott szunnyadtak mind a lelkemben, de megölni akartam őket, de fölébredtek és kicserélik a szívemet . . . nem fogom tudni, hogy ki vagyok . . . Jönnek értem és elvi-szik a lelkemet, az eszemet, mert csaltam ve-lük . . . muzsikusz voltam és eltagadtam . . . a dalok jönnek, keresnek engem . . .

Bork résen volt és leste a változást, ami-kor elveszti önmagát. Nyugtalanosságok tor-nyosodtak lelkében, a metamorfozis miszté-riumokat kinált, amiktől iszonyodva félt és mégis a muzsikás, pikturás pillanatokban ké-jes gyönyörűségekkel szállották meg hánkyó-dó képzeletét. A kávéházi éjszaka után, mi-kor már a némák gesztusai is dalokat kerget-tek Bork felé, Borkot elutaztatták Pestről, pi-henni. Szigorú orvosok az idegeit kurálták és fűrkészve, buzgalommal hessegették a zenélő, színeskedő fantomokat, amik Borkkal vele-jöttek a fiúrdőhelyre is. A tudós kuruzslás azonban hanyattvágódott egy igézetes szép séta alkalmával, amidőn Bork ballagott a fiúrdő körül, az érett buzatáblák vonalában.

A duzzadó élet fölemelte aranyarcát a kalászos tengerből és ráragyogott Borkra, akinek bomlott agyában és lelkében csudás harcra keltek a bucsuzó művészetek. Bork belébámult a szikrázó oceanba, amely fölött hullámok hemperegtek. Megindultak a tábla elején, lágyan elgördültek a kalászok fölött és elringtak messzi-messzire, a buzatáblák halványodó határáig. Bork látta, a hullámok eléje emelték, hogy egy titokzatos szárnyas asszony bujdosik a kalászok között, föl-föl-repült, megcsókolja az érett buzát és tovább szárnyal a többi kalászokhoz, akik lehajítják fejüket, hogy a hullámos asszony csókjaait elfogják. Bork elgondolta, hogy ez a hullá-mos asszony a föld anyja, aki kiszáll puha, szagos nyoszolyájából, hogy kenyérestű gyerekeit a csókjaival érlelje . . . Mélyen belefurta tekintetét a buzatáblába, hogy a le-begő fantómot tovább is lássa és megakadt a szeme egy kövér kalászon, mely roskado-zott a duzzadó buzaszemekről, kiültek egé-szen a napsugár elé, majdnem hogy kipereg-tek a kalász méhéből. Vad, bizarr, színes pik-tura csapott Bork képzelete elé. Terhes, nyolchónapos fiatal asszonyokat látott a ter-hes kalászok között és azok fáradtan ráha-joltak az asszonyok csipőjére . . . Bork le-ült a kalászok közé és dalolni kezdett; zize-gő, furcsa hangok bujdosnak a táblák között, az acélos buzaszemek összeverődtek, össze-csendültek. Titkos énekek röpködtek immár a kalászok között is és a szenvedő Bork gyö-nyörködve hallgatta a maga dalait . . .